

Warszawa, dnia 29 listopada 2024 r.

Poz. 277

**ZARZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 28 listopada 2024 r.

**w sprawie Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi
oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2025-2028**

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491) zarządza się, co następuje:

§ 1. W Ministerstwie Sprawiedliwości przyjmuje się Program współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2025-2028, stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie Programu współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025 (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 245).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Adam Bodnar

Załącznik do zarządzenia
Ministra Sprawiedliwości
z dnia 28 listopada 2024 r.
(Dz. Urz. Min. Sprawiedl.
poz. 277)

PROGRAM WSPÓŁPRACY

Ministra Sprawiedliwości z organizacjami
pozarządowymi oraz podmiotami
wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy
o działalności pożytku publicznego
i o wolontariacie na lata 2025–2028

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Spis treści

Słownik.....	3
Wstęp	4
I. Podstawa prawna Programu współpracy	5
II. Zakres przedmiotowy Programu współpracy	5
III. Cel główny Programu współpracy.....	7
IV. Cele szczegółowe Programu współpracy.....	8
V. Priorytetowe zadania publiczne.....	10
VI. Zasady współpracy	11
VII. Sposób realizacji Programu współpracy	11
VII. A. Sposób pozafinansowy.....	11
VII. B. Sposób finansowy.....	21
VII. C. Współpraca Prokuratury Krajowej z interesariuszami	22
VII.D. Współpraca Służby Więziennej z interesariuszami.....	22
VII.E. Współpraca jednostek podległych i nadzorowanych z interesariuszami	23
VII.F. Współpraca Komisji Kodyfikacyjnych z interesariuszami	24
VIII. Okres realizacji Programu współpracy.....	25
IX. Środki planowane na realizację Programu współpracy	25
X. Sposób oceny realizacji Programu współpracy.....	26
XI. Sposób tworzenia Programu współpracy oraz przebieg konsultacji	26

Słownik

Jednostki współpracujące – jednostki, które podlegają Ministrowi Sprawiedliwości, jednostki nadzorowane przez Ministra Sprawiedliwości, komisje kodyfikacyjne oraz Prokuratura Krajowa.

Minister – Minister Sprawiedliwości.

Ministerstwo – Ministerstwo Sprawiedliwości.

Organizacje/interesariusze – organizacje w rozumieniu ustawy oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491).

Program współpracy – Program współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491).

Ustawa – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491).

Wstęp

Dialog i współpraca pomiędzy instytucjami państwa a społeczeństwem, reprezentowanym przez Organizacje, to kluczowe elementy porządku prawnego, który opiera się na zasadzie pomocniczości.

Włączanie i wspieranie organizacji pozarządowych, obywateli w procesy decyzyjne oraz wykorzystanie ich doświadczeń to fundament każdego demokratycznego i praworządnego państwa, które chce rozwijać się w sposób stabilny i zrównoważony. Dotyczy to zarówno tworzenia jak i zmiany przepisów prawa oraz bieżącej współpracy.

Ministerstwo jest otwarte na współpracę z organizacjami pozarządowymi. To także odpowiedź na potrzeby społeczeństwa, które chce uczestniczyć w podejmowaniu decyzji oraz dbać o obecność uniwersalnych wartości w publicznej debacie.

Transparentne zasady współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi są korzystne zarówno dla państwa, jak i obywateli. Państwo może wówczas tworzyć lepsze regulacje, a obywatele mogą realizować swoje prawa i troszczyć się o wspólne dobro.

Celem Programu jest wywarcie pozytywnego wpływu na współpracę Ministra z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta dotyczy głównie planowania i realizacji działań, które wzmocnią, w obszarach:

- tworzenia dobrego prawa kształtującego wymiar sprawiedliwości i egzekwowanie prawa,
- budowania zaufania do sądownictwa i otoczenia instytucjonalnego wymiaru sprawiedliwości
- podejmowania decyzji i działań na poziomie krajowym i europejskim, które uwzględniają potrzeby głównych interesariuszy.

Wszystko to w imię wartości i zasad zawartych w Konstytucji takich jak solidarność, wolność, godność człowieka i dobro wspólne.

I. Podstawa prawna Programu współpracy

Obowiązujący dotychczas Program współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi uwzględniał lata 2021–2025 (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2020 r. poz. 245). W obliczu bieżących zmian politycznych i organizacyjnych w Ministerstwie jego zapisy przestały być w pełni aktualne. Dlatego został przyjęty nowy program opisany w tym dokumencie.

Podstawa prawna: art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491)

II. Zakres przedmiotowy Programu współpracy

Działalność pożytku publicznego została ustawowo zdefiniowana jako działalność społecznie użyteczna, którą – w sferze zadań publicznych – prowadzą organizacje pozarządowe. Działalność ta uwzględnia zadania, które dotyczą między innymi:

- 1) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa;
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 4) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 5) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 6) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 7) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 8) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 9) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 10) promocji i organizacji wolontariatu;
- 11) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 12) przeciwdziałaniu uzależnieniom i patologiom społecznym;

- 13) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1-32a ustawy.

Organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych we współpracy z otoczeniem społecznym. Minister kieruje działem administracji rządowej – sprawiedliwość, który uwzględnia:

- 1) sądownictwo;
- 2) prokuraturę, notariat, adwokaturę i radców prawnych, w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;
- 3) wykonywanie kar oraz środków wychowawczych i środka poprawczego orzeczonego przez sądy, a także sprawy pomocy postpenitencjarnej;
- 4) tłumaczy przysięgłych;
- 5) nieodpłatną pomoc prawną oraz nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534).

Minister odpowiada za opracowywanie projektów przepisów prawa cywilnego, w tym rodzinnego oraz prawa karnego. Zajmuje się również sprawami sądownictwa, które nie należą do kompetencji innych organów państwowych – z poszanowaniem zasady niezawisłości sędziów. Minister pełni jednocześnie urząd Prokuratora Generalnego.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390) oraz art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1370).

Ministrowi podlega:

- Centralny Zarząd Służby Więziennej,
- Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi,
- Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie,
- Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi,

- Instytut Wymiaru Sprawiedliwości.

Jednostkami, które nadzoruje Minister, są między innymi: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury oraz Akademia Wymiaru Sprawiedliwości.

Minister jest także dysponentem Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości.

Podstawa prawna: art. 43 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706).

Przy Ministrze działają cztery komisje kodyfikacyjne:

1) Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego;

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1447).

2) Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego;

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego (Dz. U. poz. 2319, z 2006 r. poz. 93, z 2010 r. poz. 236 oraz z 2024 r. poz. 348).

3) Komisja Kodyfikacyjna Prawa Rodzinnego;

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 349).

4) Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury.

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2024 r. poz. 350)

III. Cel główny Programu współpracy

Nadrzędnym celem Programu współpracy jest stworzenie stabilnych, ogólnych ram sprawnej i efektywnej współpracy Ministra Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi. Program określa cele, zasady i priorytety tej współpracy tak, aby

znaleźć najlepsze rozwiązanie dla wszystkich zainteresowanych stron. Chodzi o to, aby organizacje pozarządowe mogły aktywnie uczestniczyć w realizacji zadań Ministra oraz monitorować procesy władzy i tworzenia prawa. W tym celu należy zbudować partnerstwo społeczne. Ma to ułatwić udział społeczeństwa w tworzeniu regulacji, polityk publicznych i aktów prawnych. Dzięki temu Minister będzie mógł podejmować optymalne decyzje i rozwiązania.

Stosowanie zasad Programu przyczyni się do tego, aby zwiększyć zaufanie między obywatelami, organizacjami pozarządowymi i Ministrem. Poprawi to przejrzystość, przewidywalność i jakość współpracy, która obejmuje między innymi:

- sądownictwo,
- wymiar sprawiedliwości przyjazny w szczególności dzieciom i osobom z niepełnosprawnościami,
- nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie,
- alternatywne sposoby rozwiązywania sporów, w tym mediacje,
- wspieranie i resocjalizację, w tym nieletnich,
- penitencjarystkę,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- pomoc postpenitencjarną i dla pokrzywdzonych,
- edukację prawną i konstytucyjną,
- inne inicjatywy edukacyjne i szkoleniowe,
- ustanawianie standardów i porozumień o współpracy oraz wymiany informacji między organizacjami pozarządowymi a jednostkami Prokuratury Krajowej,
- tworzenie krajowej i międzynarodowej przestrzeni edukacyjnej i naukowej.

IV. Cele szczegółowe Programu współpracy

Cele szczegółowe to zbiór kierunkowych postulatów, które pomagają osiągnąć cel główny. Ich zadaniem jest stworzyć solidne i efektywne ramy współpracy Ministra z interesariuszami. Cele te określają też konkretne efekty, które posłużą do oceny skuteczności i użyteczności Programu współpracy.

Cele szczegółowe Programu współpracy obejmują:

- 1) ułatwienie udziału organizacji pozarządowych w tworzeniu polityk publicznych i otwarciu Ministerstwa na opinie i potrzeby obywateli;
- 2) wspieranie i rozwijanie potencjału organizacji pozarządowych, aktywności obywatelskiej oraz nieformalnych inicjatyw społecznych;
- 3) promowanie dobrych praktyk współpracy między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi, w tym zasad takich jak: pomocniczość, suwerenność stron, partnerstwo, efektywność, uczciwa konkurencja, jawność oraz równość szans;
- 4) stworzenie przejrzystego modelu współpracy Ministra z otoczeniem społecznym, aby lepiej wykorzystywać ich wiedzę i doświadczenie;
- 5) integrację organizacji, które działają w obszarze zadań Ministerstwa, aby zapewnić lepszą koordynację, spójność i jawność we współpracy;
- 6) zapewnienie efektywnego wydatkowania środków krajowych i zagranicznych na współpracę z interesariuszami;
- 7) wykorzystywanie doświadczenia oraz wiedzy organizacji pozarządowych przy opracowywaniu i realizacji strategii, programów i innych dokumentów rządowych, resortowych czy międzynarodowych;
- 8) podnoszenie zaufania do wymiaru sprawiedliwości i aktywizacja organizacji pozarządowych w budowaniu pozytywnego wizerunku sądownictwa i więziennictwa;
- 9) promocję alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR), szczególnie mediacji i wykorzystanie doświadczenia oraz wiedzy organizacji na tym polu;
- 10) promocję nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, pomocy ofiarom przestępstw czy przeciwdziałanie przemocy domowej oraz tworzenie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom;
- 11) ułatwienie udziału organizacji w procesie resocjalizacji, w tym nieletnich i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu;
- 12) wykorzystanie doświadczenia oraz wiedzy organizacji w przeciwdziałaniu demoralizacji, w szczególności osób małoletnich;

- 13) umożliwienie interesariuszom udziału w edukacji prawnej i zwiększaniu świadomości prawnej obywateli;
- 14) rozwój modelu konsultacji społecznych w działaniach Ministerstwa oraz utrzymanie sprawnej komunikacji Ministerstwa z organizacjami pozarządowymi;
- 15) zapewnienie wsparcia dla działań Ministra przez większy udział społeczeństwa w działaniach związanych z prawem do sądu i funkcjonowaniem wszystkich organów i instytucji, które nadzoruje Minister – adwokatury i radców prawnych, instytutów naukowych, systemu pomocy postpenitencjarnej, nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego;
- 16) zwiększenie świadomości pracowników Ministerstwa oraz pracowników wymiaru sprawiedliwości w zakresie znaczenia roli zgodnej, stabilnej i efektywnej współpracy (formy, metody, specyfika) między organizacjami pozarządowymi a Ministerstwem;
- 17) wykorzystywanie wszelkich, w tym przede wszystkim internetowych kanałów informacyjnych Ministerstwa i prowadzenie aktywnej działalności informacyjnej, aby zwiększyć dostęp do konsultacji publicznych;
- 18) podnoszenie standardów dostępności do wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami, włączając osoby z niepełnosprawnością ruchową, sensoryczną i intelektualną oraz dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym seniorów;
- 19) promowanie otwartości, inkluzywności wobec mniejszości narodowych, etnicznych i innych grup zagrożonych wykluczeniem.

V. Priorytetowe zadania publiczne

Priorytetowymi zadaniami Ministra Sprawiedliwości są w szczególności:

- wypracowanie i utrzymywanie efektywnego mechanizmu wymiany informacji i opinii oraz współpracy z organizacjami,
- budowa otwartego i inkluzywnego wymiaru sprawiedliwości dostępnego dla wszystkich,

- promocja alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR), szczególnie mediacji, nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, pomocy ofiarom przestępstw czy przeciwdziałanie przemocy domowej oraz tworzenie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom.

VI. Zasady współpracy

Współpraca Ministra z interesariuszami w ramach Programu współpracy opiera się na kilku kluczowych zasadach:

- 1) pomocniczości – jeśli interesariusze są w stanie i chcą działać samodzielnie, administracja publiczna nie ingeruje w ich sprawy;
- 2) suwerenności stron – każda strona ma prawo do niezależności w tym, jak wykonuje swoje zadania i jak rozwiązuje problemy społeczne. Ważna jest równowaga praw i obowiązków po obu stronach;
- 3) partnerstwa – współpraca Ministerstwa z interesariuszami jest oparta na wzajemnym szacunku, przejrzysta i nastawiona na to, aby osiągać jak najlepsze rezultaty na rzecz społeczeństwa obywatelskiego;
- 4) efektywności – wspólne działania są prowadzone sprawnie, przy użyciu najlepszych dostępnych narzędzi i z odpowiedzialnym gospodarowaniem środkami publicznymi;
- 5) równych szans – interesariusze mają równy dostęp do realizacji zadań zleconych przez administrację rządową;
- 6) jawności – strony wzajemnie i rzetelnie przekazują sobie informacje o planowanych kierunkach działań. Wszystko po to, aby budować obustronne zaufanie i partnerskie relacje.

VII. Sposób realizacji Programu współpracy

Program będzie realizowany na dwa sposoby: pozafinansowy i finansowy. Poniżej znajdują się opisy konkretnych form.

VII. A. Sposób pozafinansowy

a) Działania informacyjne o współpracy Ministra z interesariuszami

Wymiana informacji odbywa się przez najbardziej powszechne i dostępne kanały komunikacji:

- stronę <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/>,
- profile mediów społecznościowych Ministerstwa,
- strony i profile przedsięwzięć lub akcji organizowanych przez Ministerstwo.

Ministerstwo będzie udostępniać informacje o współpracy z interesariuszami w specjalnej zakładce na swojej stronie internetowej. Nazwa zakładki to [Współpraca z organizacjami pozarządowymi](#).

Koordinator ds. współpracy z otoczeniem społecznym i współpracy międzynarodowej prowadzi Listę organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów współpracujących z Ministerstwem. Lista ta jest również dostępna na tej samej stronie internetowej.

b) Honorowy patronat

Patronat nad projektami realizowanymi przez interesariuszy ma charakter pozafinansowy. Oznacza to współpracę, promocję i wyróżnienie projektu przez objęcie go honorowym patronatem.

Patronat podkreśla wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny projektu. Oznacza to, że Ministerstwo uznaje projekt za szczególnie ważny i użyteczny dla swojej polityki informacyjnej oraz edukacyjnej.

Nie obejmuje się patronatem projektów, które mogą zaszkodzić wizerunkowi Ministerstwa lub interesom państwa. Patronat nie jest udzielany inicjatywom komercyjnym, lobbystycznym ani reklamowym.

W wyjątkowych przypadkach patronatem może zostać objęty projekt organizowany przez podmiot komercyjny lub może zostać wyrażona zgoda na udział w Komitecie honorowym. Projekt ten musi jednak spełniać następujące warunki:

- projekt gwarantuje wysoki poziom merytoryczny,

- bezpośrednim celem projektu nie jest zysk,
- projekt jest zgodny z wartościami oraz polityką Ministerstwa.

Patronat ma wyłącznie charakter honorowy i prestiżowy. Nie oznacza ani wsparcia finansowego, ani organizacyjnego.

c) Konsultacje publiczne

W demokratycznym państwie prawa konsultacje publiczne odgrywają kluczową rolę w procesie tworzenia przepisów: zapewniają wysoką jakość prawa, które ma dobrze służyć obywatelom.

Podstawą konsultacji publicznych jest dostęp do informacji i przejrzystość całego procesu. Konsultacje projektów aktów normatywnych lub ich założeń mają służyć temu, aby poznać opinię społeczeństwa. Proces ten obejmuje ocenę wpływu nowych przepisów oraz otwarte konsultacje, które pozwalają każdemu wyrazić swoją opinię i otrzymać rzetelną odpowiedź na zgłoszone uwagi.

Konsultacje publiczne powinny odbyć się na każdym etapie prac nad projektowanym rozwiązaniem. Ważne jest, aby proces ten rozpoczynał się jak najwcześniej. Najlepiej, jeśli zaczyna się już podczas prac analityczno-koncepcyjnych, czyli w tzw. prekonsultacjach.

Poszczególne jednostki merytoryczne mogą prowadzić konsultacje, które dotyczą prac kierunkowych i wstępnych projektów aktów prawnych. Mogą to robić poprzez:

- zbieranie propozycji zmian w prawie,
- konsultacje założeń projektów z interesariuszami,
- współpracę w ramach grup roboczych złożonych z legislatorów i przedstawicieli otoczenia społecznego.

Minister będzie dbał o to, aby organizacje pozarządowe mogły realnie wpływać na procesy rządzenia, poprzez wspólne konsultacje projektów i

dokumentów kierunkowych. Obejmą one obszary ważne dla poszczególnych departamentów Ministerstwa oraz jednostek współpracujących z Ministrem.

Konsultacje publiczne na etapie rządowym będą prowadzone zgodnie z przepisami, które są zawarte w:

- uchwale nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806),
- zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 196),
- przyjętych w dniu 5 maja 2015 r. przez Radę Ministrów Wytycznych do przeprowadzenia oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego,
- ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248 oraz z 2024 r. poz. 1535).

Dodatkowo, proces konsultacji publicznych będzie oparty na tzw. siedmiu zasadach konsultacji:

- 1) dobrej wiary;
- 2) powszechności;
- 3) przejrzystości;
- 4) responsywności;
- 5) koordynacji;
- 6) przewidywalności;
- 7) poszanowania interesu ogólnego.

Konsultacje będą prowadzone na dwa sposoby:

- 1) drogą elektroniczną poprzez Biuletyn Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji lub
- 2) przez otwarte spotkania, czyli takie, które są dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

d) Porozumienia, które dotyczą stałej współpracy

Mogą zostać podjęte działania w celu zawarcia formalnych porozumień z organizacjami pozarządowymi. Porozumienia te będą dotyczyły współpracy w kilku kluczowych obszarach, w tym co najmniej:

- wymiany informacji o przestępstwach i mechanizmach działania sprawców,
- organizacji wspólnych projektów edukacyjnych,
- przygotowania specjalistycznych szkoleń,
- opracowania wspólnych projektów regulacji prawnych,
- wypracowania dobrych praktyk w zakresie wykrywania, analizowania, zwalczania i ścigania przestępstw, w tym przestępstw popełnianych w cyberprzestrzeni,
- przeciwdziałania demoralizacji nieletnich oraz popełnianiu przez nich czynów karalnych,
- alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji.

Należy dążyć do tego, aby rozszerzyć te porozumienia na inne obszary życia publicznego, społecznego i gospodarczego.

e) Organizacja wspólnych przedsięwzięć

Minister uczestniczy w realizacji wspólnych przedsięwzięć, które mają zarówno stwarzać przestrzeń do wymiany doświadczeń, jak również zacieśniać współpracę międzysektorową.

f) Udział przedstawicieli Ministra i jednostek współpracujących w wydarzeniach organizowanych przez interesariuszy

Organizacje pozarządowe mogą skorzystać ze wsparcia ekspertów w organizacji wydarzeń związanych z działalnością Ministerstwa. Przedstawiciele Ministerstwa oraz współpracujących jednostek mogą brać udział w

takich wydarzeniach nieodpłatnie za zgodą i wiedzą przełożonego. W niektórych przypadkach wymagana jest pisemna zgoda. Ich udział może mieć różne formy: od prelekcji, przez wykład, po udział w dyskusji. Dotyczy to szczególnie wydarzeń, które są objęte patronatem Ministra.

g) Udział przedstawicieli interesariuszy w wydarzeniach organizowanych przez Ministerstwo i jednostki współpracujące

Przedstawiciele organizacji pozarządowych mogą brać udział w spotkaniach, konferencjach, sympozjach i szkoleniach. Wydarzenia te organizuje Ministerstwo oraz współpracujące z nim jednostki. W trakcie tych spotkań dochodzi do wymiany informacji i doświadczeń. Wymiana dotyczy specjalistycznej wiedzy, kompetencji i umiejętności, nowych technologii oraz trendów. Wszystkie te elementy są przydatne w wykonywaniu bieżących zadań resortu.

h) Tworzenie wspólnych rad lub zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym

Merytoryczna współpraca z sektorem pozarządowym odbywa się również przez udział w ciałach opiniotwórczo-doradczych. Zasiadają w nich między innymi przedstawiciele otoczenia społecznego:

- **grupy robocze**

Wspólne działania Ministra z interesariuszami polegać mogą na tym, aby powoływać doradcze podzespoły i razem realizować ustalone przedsięwzięcia. Mogą również wzajemnie udzielać sobie wsparcia merytorycznego i organizacyjnego w ramach wykonywanych zadań – poprzez tworzenie rad, zespołów i grup roboczych.

- **stałe zespoły**

Rada Główna do spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym

Zadania rady to:

- 1) organizowanie, inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć, które mają zapobiegać przestępczości i społecznej readaptacji skazanych;
- 2) opiniowanie działalności organów rządowych i przedstawicieli społeczeństwa, podejmowanej w zakresie zapobiegania przestępczości, wykonywania orzeczeń, readaptacji społecznej skazanych oraz udzielania pomocy skazanym, a także ich rodzinom;
- 3) koordynowanie działalności stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji oraz kościołów i związków wyznaniowych, jak również osób godnych zaufania, podejmowanej w zakresie wykonywania kar, środków karnych, zabezpieczających i zapobiegawczych;
- 4) podejmowanie, organizowanie i koordynowanie społecznej kontroli nad wykonaniem kar, środków karnych, zabezpieczających oraz zapobiegawczych, a także opracowywanie wyników tych kontroli;
- 5) ocena polityki penitencjarnej;
- 6) przedstawianie wniosków i opinii w sprawie podziału oraz wykorzystania środków z funduszu pomocy penitencjarnej;
- 7) inicjowanie oraz wspieranie badań naukowych, które służą zapobieganiu przestępczości i społecznej readaptacji skazanych.

Prezes Rady Ministrów może powołać do Rady Głównej przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji, instytucji, kościołów, związków wyznaniowych, związków zawodowych, samorządów zawodowych, przedstawicieli nauki oraz osoby godne zaufania. Osoby te muszą wносить istotny wkład w realizację celów Rady Głównej.

Podstawa prawna: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do spraw

Spółecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym (Dz. U. poz. 723 oraz z 2001 r. poz. 46)

Rada do spraw Funduszu Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości przy Ministrze Sprawiedliwości

Zadania rady to:

- 1) opracowanie rekomendacji zmian w funkcjonowaniu Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Fundusz Sprawiedliwości), w szczególności zasad przeprowadzania konkursów ofert, powoływania komisji konkursowych, sporządzania przez Dysponenta Funduszu Sprawiedliwości planów oraz prezentowania danych finansowych, reguł dotyczących transparentności, a także skutecznych mechanizmów nadzoru i kontroli wykonawców umów finansowanych z Funduszu Sprawiedliwości;
- 2) proponowanie zmian w ogłoszonych programach i konkursach oraz rekomendacji do przyszłych programów i konkursów ogłaszanych z Funduszu Sprawiedliwości – we współpracy z departamentem zapewniającym obsługę Dysponenta Funduszu Sprawiedliwości;
- 3) opiniowanie projektów aktów normatywnych, które dotyczą Funduszu Sprawiedliwości.

Podstawa prawna: zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie powołania Rady ds. Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości przy Ministrze Sprawiedliwości (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 11)

Zespół do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji

Zadania zespołu to:

- 1) opracowanie propozycji rozwiązań normatywnych, które służą zastąpieniu instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji;
- 2) opiniowanie projektów aktów normatywnych, które dotyczą zagadnień objętych zakresem prac zespołu;
- 3) wykonywanie innych zadań zleconych przez Prezesa Rady Ministrów, które dotyczą zagadnień związanych z zastąpieniem instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji.

Przewodniczący Zespołu może zapraszać – z własnej inicjatywy, na wniosek wiceprzewodniczącego lub członka – do udziału w pracach zespołu, z głosem doradczym, osoby, których wiedza i doświadczenie będą przydatne. Mogą to być między innymi przedstawiciele organizacji pozarządowych, samorządu sędziowskiego lub stowarzyszeń sędziowskich oraz samorządów prawniczych.

Podstawa prawna: zarządzenie nr 243 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. w sprawie Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji (M.P. poz. 650 oraz z 2024 r. poz. 465).

Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej

Zadania rady to:

- 1) analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- 2) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej;
- 4) wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Rada składa się z piętnastu członków, w tym:

- przedstawiciela Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- dwóch przedstawicieli wybranych spośród kandydatów wskazanych przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- dwóch przedstawicieli wybranych spośród kandydatów wskazanych przez organizacje pozarządowe, które działają na rzecz dostępu obywateli do nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej,
- po jednym przedstawicielu wskazanym przez Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Radę Radców Prawnych,

- po jednym przedstawicielu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, ministra właściwego do spraw administracji publicznej i ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- pięciu przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534) oraz zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie powołania oraz nadania regulaminu pracy Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 215 oraz z 2024 r. poz. 217).

i) Promowanie działalności interesariuszy przez Ministra

Ministerstwo oraz współpracujące z nim jednostki upowszechniają informacje o wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe. Wydarzenia te muszą wpisywać się w działania Ministerstwa oraz spełniać standardy merytoryczne i organizacyjne. Informacje te są regularnie publikowane na stronach internetowych resortu oraz w mediach społecznościowych – w ramach aktywnej polityki informacyjnej.

VII. B. Sposób finansowy

a) Powierzenie lub wspieranie zadań publicznych

Minister może powierzyć i wspierać realizację zadania publicznego przez organizacje pozarządowe w ramach otwartego konkursu lub dotacji. Może również zlecić wykonanie konkretnych zadań, w szczególności w ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

To, w jaki sposób udziela się dotacji celowych, odbywa się zgodnie z przepisami prawa.

b) Realizacja programów finansowanych ze środków UE lub innych

Minister może powierzyć i wspierać realizację zadania publicznego przez interesariuszy w ramach programów lub projektów finansowanych ze środków innych niż krajowe, w szczególności z:

- Krajowego Planu Odbudowy,
- Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszu Europejskiego na Rozwój Cyfrowy.

VII. C. Współpraca Prokuratury Krajowej z interesariuszami

Urząd Prokuratora Generalnego, który sprawuje Minister, umożliwi włączenie do Programu współpracy także struktury Prokuratury Krajowej – jako jednostki współpracującej. Podjęte mogą zostać działania, aby zawrzeć formalne porozumienia z organizacjami pozarządowymi. Współpraca będzie dotyczyć:

- wymiany informacji o przestępstwach i sposobach działania sprawców,
- organizacji wspólnych projektów edukacyjnych,
- przygotowania specjalistycznych szkoleń,
- opracowania wspólnych propozycji zmian prawnych,
- tworzenia dobrych praktyk w wykrywaniu, analizowaniu i zwalczaniu przestępstw, także w cyberprzestrzeni,
- tworzenia dobrych praktyk w stosowaniu mediacji i sprawiedliwości naprawczej.

VII.D. Współpraca Służby Więziennej z interesariuszami

Formacja Służby Więziennej jest ustawowo zobowiązana, aby współdziałać z:

- organami państwowymi i samorządu terytorialnego,

- stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami i instytucjami, których celem jest współpraca w wykonywaniu kary pozbawienia wolności,
- kościołami,
- związkami wyznaniowymi,
- szkołami wyższymi,
- placówkami naukowymi,
- osobami godnymi zaufania.

Ponadto, Służba Więzienna może współpracować z organizacjami pozarządowymi w zakresie między innymi:

- sprawiedliwości naprawczej,
- mediacji,
- probacji,
- zminimalizowania stygmatyzacji i wykluczenia społecznego osadzonych, w aspekcie pomocy im w powrocie do społeczeństwa.

W ramach wdrażania Programu współpracy będą propagowane, promowane i upowszechniane przepisy prawne, dzięki którym można zapraszać do udziału w komisji penitencjarnej osób godnych zaufania. Mowa zwłaszcza o przedstawicielach organizacji pozarządowych. Wszystko po to, aby stworzyć warunki do współpracy sektora więziennictwa z organizacjami pozarządowymi w zakresie systemowej pomocy w resocjalizacji osób skazanych. Podjęta zostanie także wspólna praca w formie szkoleń i spotkań, aby przełamywać stereotypy, które dotyczą współpracy organizacji pozarządowych z więziennictwem.

VII.E. Współpraca jednostek podległych i nadzorowanych z interesariuszami

Współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi w wymiarze naukowo-badawczym odbywa się za pośrednictwem:

- Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi,
- Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie,
- Instytutu Ekspertyz Medycznych w Łodzi,
- Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

Podmioty te mogą zawierać – w ramach konkretnych przedsięwzięć, organizacji wydarzeń naukowych oraz wspólnej realizacji projektów naukowo-badawczych – porozumienia o indywidualnej współpracy z organizacjami pozarządowymi. W taki sposób organizacje pozarządowe będą miały zapewnioną możliwość pośredniej współpracy z innymi krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi.

VII.F. Współpraca Komisji Kodyfikacyjnych z interesariuszami

Przy Ministrze funkcjonują cztery Komisje Kodyfikacyjne. Komisje Kodyfikacyjne są odrębnymi od Ministra podmiotami, które realizują własne zadania. Ministerstwo zapewnia komisjom obsługę organizacyjno-techniczną. Każda komisja:

- przygotowuje założenia i ogólne kierunki zmian w przepisach prawa,
- opracowuje projekty aktów normatywnych o podstawowym znaczeniu.

Minister może przedstawić do oceny komisji projekty aktów prawnych. Może także zwracać się do komisji o opinie w kwestiach prawnych, które budzą wątpliwości.

Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej może zlecić opracowanie projektów ustaw:

- przedstawicielom nauki i praktyki prawniczej,
- innym specjalistom,
- przedstawicielom organizacji zawodowych, społecznych i gospodarczych.

Osoby te uczestniczą wówczas w pracach zespołów problemowych przy Komisji Kodyfikacyjnej.

Podstawa prawna:

§ 9 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego

§ 10 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego

§ 8 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury

Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej może zapraszać – do udziału w pracach albo na posiedzenia komisji lub zespołów problemowych – przedstawiciele nauki lub praktyki prawniczej, którzy nie są w składzie komisji. Jest to szczególnie istotne zwłaszcza wtedy, gdy osoby te mają wiedzę, która może być przydatna do tego, aby rozstrzygnąć dane zagadnienia prawne.

Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej zleca opracowanie opinii:

- innym członkom komisji,
- przedstawicielom nauki i praktyki prawniczej,
- osobom, które mają specjalistyczną wiedzę w innych dziedzinach.

Podstaw prawna: § 9 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego

Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej może zwrócić się do Ministra z wnioskiem, aby skierował do konsultacji projekty przyjęte przez komisję.

Podstaw prawna: § 9 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia, organizacji i trybu działania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego

VIII. Okres realizacji Programu współpracy

Program będzie realizowany od 2025 roku do 2028 roku.

IX. Środki planowane na realizację Programu współpracy

Aby zrealizować Program współpracy, Minister i jednostki współpracujące nie poniosą dodatkowych kosztów. Komórki organizacyjne Ministerstwa i jednostki współpracujące podejmą wszystkie działania w ramach swoich zadań oraz środków finansowych zabezpieczonych w swoich planach finansowych.

X. Sposób oceny realizacji Programu współpracy

Stopień realizacji Programu współpracy będzie oceniany na podstawie:

- 1) sprawozdania za miniony rok, które opracuje Koordynator ds. współpracy z otoczeniem społecznym i współpracy międzynarodowej w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Podstawą sprawozdania są informacje z realizacji Programu współpracy. Koordynator otrzymuje je od komórek organizacyjnych Ministerstwa i jednostek współpracujących;
- 2) oceny realizacji Programu współpracy, gdy zakończy się okres, w którym obowiązuje.

XI. Sposób tworzenia Programu współpracy oraz przebieg konsultacji

Na początku prac nad Programem współpracy, została przeprowadzona analiza dotychczasowych doświadczeń Ministra i jednostek współpracujących ze współpracą z otoczeniem społecznym. Następnie, w procesie konsultacji wewnętrznych i zewnętrznych:

- 1) zebrano informacje od komórek organizacyjnych Ministerstwa i jednostek współpracujących o planowanych formach współpracy z trzecim sektorem w latach 2025-2028;
- 2) przeprowadzono konsultacje wewnętrzne projektu Programu współpracy, w ramach których komórki organizacyjne resortu oraz jednostki współpracujące mogły zgłosić swoje uwagi i uzupełnienia;
- 3) przeprowadzono konsultacje publiczne, których celem było zebranie propozycji interesariuszy do projektu Programu współpracy;
- 4) przeprowadzono kolejne konsultacje wewnętrzne w celu zebrania ewentualnych uwag merytorycznych;
- 5) opracowano ostateczną treść Programu współpracy. Treść ta uwzględniła uwagi, które pojawiły się podczas konsultacji wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Zwieńczeniem wszystkich etapów tworzenia Programu współpracy był podpis, który Minister złożył pod zarządzeniem. Program współpracy jest załącznikiem do tego zarządzenia.